

محور:

طراحی و استقرار نظام نوآوری در حوزه آموزش علوم پزشکی

متولی:

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه

اهداف مندرج در سند:

- توسعه و استقرار سامانه ثبت، مرور و به اشتراک گذاری نوآوری های آموزشی
- توسعه و استقرار سامانه مخزنی، آرشیو فایل های حجمی (مدیا فایل) نوآوری های آموزشی
- استقرار نظام حمایت های اجرایی و علمی از نوآوری های آموزشی
- استقرار نظام حمایت های مالی از نوآوری های آموزشی

• توسعه و استقرار سامانه ثبت، مرور و به اشتراک گذاری نوآوری های آموزشی:

به دنبال تصویب بند شرطی دانش پژوهی آموزشی در آیین نامه ارتقا، معاونت آموزشی دانشگاه با هدف مدیریت بهینه فرایندهای نوآورانه ارسالی جهت بررسی و داوری سامانه تداوم راه اندازی کرد. بر اساس پیمایشی که در سال ۱۳۹۳ در دانشگاه های علوم پزشکی کشور به عمل آمد دانشگاه علوم پزشکی تهران تنها دانشگاه کشور است که دارای این سامانه می باشد. در قالب این سامانه مبتنی بر شبکه کلیه اعضای هیات علمی دانشگاه می توانند فرایندهای نوآورانه خود را با ذکر کلیه اطلاعات و به همراه پیوست های مورد نظر برای مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه ارسال نمایند. در این سامانه قابلیت مدیریت فرایند داوری و گردش کاری مرتبط با تشکیل جلسات کمیته دانش پژوهی آموزشی و در نهایت تصمیم گیری در مورد شناسایی فرایندها و تعیین امتیاز آنها امکان پذیر می باشد. در عین حال این سامانه قابلیت نمایش فرایندها به گونه ای که علاقه مندان بتوانند فرایندهای ثبت شده را بر حسب موضوع مشاهده و مرور نمایند وجود دارد.

• توسعه و استقرار سامانه مخزنی، آرشیو فایل های حجمی (مدیا فایل) نوآوری های آموزشی:

هر چند سامانه تداوم قابلیت نمایش فرایندهای ثبت شده را دارد اما قابلیت آپلود فایل های حجمی سنگین در این سامانه وجود ندارد. به نظر می رسد با هماهنگی های لازم با شرکت نرم افزاری مجری این سامانه قابلیت افزوده شدن این امکان به آن وجود دارد.

• استقرار نظام حمایت های اجرایی و علمی از نوآوری های آموزشی

هر چند این بند کلی است اما به نظر می رسد بر اساس تجربیات سنوات گذشته می شود موارد زیر را به عنوان حمایت های اجرایی و علمی از نوآوری های آموزشی مطرح کرد:

- فراهم کردن بستر تحول و نوآوری آموزشی در دانشگاه
- توانمندسازی اعضای هیات علمی در زمینه:
  - مبانی و ابعاد مختلف آموزش پزشکی
  - نحوه تدوین و اجرای پروپوزال طرح های توسعه آموزش
  - نوآوری آموزشی، ویژگی ها و اجزای آن و نحوه ثبت یک نوآوری آموزشی

○ شناسایی و ارج نهادن بر فعالیت های نوآورانه آموزشی

- **ارایه مشاوره به صاحبان ایده ها و طرح های نوآورانه آموزشی**
در سنوات گذشته مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی تهران فعالیت های بسیار گسترده ای را در همه زمینه های فوق به عمل آورده است. از جمله این فعالیت ها می توان به موارد زیر اشاره کرد:
  ۱. یکی از عمده ترین اقدامات انجام شده در دانشگاه ایجاد موج تحولات آموزشی به عنوان یک سیاست کلی در حوزه آموزش است. هر چند سیاست های کشوری نیز در این خصوص موثر بوده است اما دانشگاه تلاش کرده است تا با استفاده حداکثری از قابلیت های درونی و نیز فرصت های موجود در کشور زمینه تحولات آموزشی را در زمینه های مختلف فراهم آورد و به این ترتیب شرایط را برای اجرای طرح های توسعه ای آموزشی هدفمند و جهت دار مهیا سازد. بدیهی است در چنین بستری خواهد بود که سایر فعالیت های حمایتی و اجرایی معنا و مفهوم پیدا می کند. در واقع به این ترتیب دانشگاه تبدیل به کارگاه بزرگی برای تحول آموزشی می گردد که اجزای مختلف این تحول در قالب طرح های توسعه ای باعث درگیر شدن جمع کثیری از اعضای هیات علمی دانشگاه در تحولات آموزشی می گردد.
  ۲. برگزاری دوره های توانمندسازی آموزشی در قالب دوره های کوتاه مدت آموزش پزشکی (۲۸ دوره تا سال ۱۳۸۲) و جانشین آن تحت عنوان دوره مهارت های پایه آموزشی (پنج دوره از سال ۱۳۹۳ تا کنون) برای اعضای هیات علمی جدید دانشگاه و دوره تدبیر (۲۰ دوره) برای اعضای هیات علمی با سابقه بالای ده سال
  ۳. برگزاری کارگاه های پیشرفته متعدد نظیر کارگاه های ارزشیابی برنامه، ارزیابی فراگیر، برنامه ریزی آموزشی، سخنرانی تعاملی، لیدرشپ آموزشی
  ۴. برگزاری کارگاه های دانش پژوهی آموزشی مقدماتی و پیشرفته
  ۵. برگزاری کارگاه های چگونه پروپوزال طرح های توسعه آموزش تدوین کنیم. این کارگاه هم به صورت جزیی از دوره کوتاه مدت آموزش پزشکی برگزار می شده و هم به صورت مستقل برای علاقه مندان برگزار می شود.
  ۶. راه اندازی سرویس مشاوره به طرح های توسعه آموزشی. در حال حاضر مرکز به کلیه علاقه مندانی که قصد داشته باشند طرحی را در زمینه توسعه آموزش اجرا نمایند از مرحله شفاف سازی ایده تا مرحله نهایی طراحی مشاوره ارایه می نماید.
  ۷. راه اندازی برنامه دانشوری آموزش پزشکی. از آنجا سیاست مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه از الزام کلیه اعضای هیات علمی جدید دانشگاه به ارایه یک پروپوزال طرح های توسعه آموزشی که منجر به ارایه طرح های با کیفیت پایین و مشغول شدن بی مورد دست اندرکاران مرکز در مدیریت و مشاوره این طرح های می شده است به سوی ارایه مشاوره و منتورینگ به افراد علاقه مندی که از روی تمایل شخصی قصد واقعی انجام یک طرح نوآورانه را دارند تغییر کرده است لذا برنامه دانشوری آموزش پزشکی از سال جاری برای اولین بار به مورد اجرا گذاشته شده است. در این چارچوب به صورت سالانه بین ۶ تا ۱۰ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه که علاقه مند و واجد شرایط باشند وارد این برنامه شده و پس از شرکت در کارگاه های مربوط به شیوه تدوین پروپوزال طرح های توسعه آموزشی و نیز کارگاه های پیشرفته آموزشی هر کدام یک طرح توسعه ای را تدوین و پس از تصویب تحت نظارت و منتورینگ مرکز به مرحله اجرا در می آورند. در نهایت نیز مرکز حمایت های فنی لازم برای انتشار فعالیت مذکور در قالب های مختلف از جمله انتشار مقاله را از آنها به عمل می آورد.

۸. راه اندازی سرویس مرور همگنان طرح های توسعه آموزش (در قالب نظام حمایت مالی از نوآوری های آموزشی). هر چند این سرویس به عنوان جزئی از فرایند بررسی و اعطای گرانت های توسعه آموزشی به انجام می رسد اما جزو عمده ای از آن ماهیت مشاوره به مجریان طرح های توسعه آموزشی دارد که بر اساس نظرات داوران منجر به ارتقای کیفی طرح های توسعه آموزشی می شود.

۹. برگزاری منظم جشنواره شهید مطهری در سطح دانشگاه. در قالب این جشنواره نه تنها شناسایی و قدردانی از این فرایندها صورت می گیرد بلکه کاملا مشابه یک همایش علمی فرصتی برای برگزیدگان فراهم می شود تا به ارایه علمی فرایند خود پردازند. علاوه بر این که قدردانی سمبولیک از این فرایندها صورت می گیرد جوایزی که برای فرایندهای برگزیده در نظر گرفته می شود عبارتند از کمک هزینه شرکت در همایش های آموزش پزشکی و پایه تشویقی برای یکی از صاحبان فرایند به انتخاب خود صاحبان فرایند در صورت شناسایی کشوری فرایند

- استقرار نظام حمایت های مالی از نوآوری های آموزشی

از سال ۱۳۸۴ تا کنون با استقرار اعطای گرانت طرح های توسعه آموزشی در دانشگاه کار تامین مالی این طرح ها در قالب کاملا مشخصی فراهم شده است. در واقع در قالب این نظام، مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه تبدیل به یک نهاد اعطا کننده گرانت (granting agency) به طرح های توسعه ای آموزش شده است. این نظام کاملا مشابه یک مرکز تحقیقاتی کار دریافت پروپوزال های طرح های توسعه آموزش یا پژوهش های آموزشی، مرور کارشناسانه و علمی آنها و ارایه بازخورد به مجریان و در نهایت تصویب و تامین منابع مالی مورد نیاز برای آنها را برعهده دارد. اطلاعات بیشتر در بند مربوط به استقرار مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی ارایه می شود.

شاخص های پایش:

تعداد نوآوری های آموزشی ثبت شده در سامانه:

۶۷ فعالیت دانش پژوهی آموزشی در سامانه تداوم

تعداد فایل های حجمی آرشیو شده در سامانه مخزنی:

۸۷۲ فعالیت دانش پژوهی آموزشی و ۳۵۵ فرایند آموزشی جشنواره شهید مطهری

تعداد نوآوری های آموزشی مورد حمایت:

۹۲ فرایند آموزشی به عنوان فرایند برتر دانشگاه در هشت دوره جشنواره شهید مطهری مورد تقدیر قرار گرفتند

که از دوره پنجم (سال ۹۱) مبلغ ۳۵ میلیون ریال کمک هزینه شرکت در یک همایش یا کارگاه آموزشی خارج

از کشور به مجری اصلی فرایند برتر دانشگاهی تعلق گرفت.

میزان حمایت مالی از نوآوری های آموزشی:

از ۳۳ فرایند برتر که کمک هزینه به آن تعلق می گرفت ۶ مجری با ارسال مدارک درخواست کمک هزینه

نموده اند که در مجموع مبلغ ۲۱۰ میلیون ریال پرداخت شده است.

اقدامات پیشنهادی:

تقویت قابلیت آپلود کردن فایل های حجمی در سامانه تداوم

محور:

استقرار مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی

متولی:

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه

اهداف مندرج در سند:

- شناسایی، اکتساب، توسعه و بکارگیری دانش در آموزش پزشکی در سطح کشور
- تعیین اولویت‌های آموزش پزشکی بر مبنای نیازهای ملی و مبتنی بر آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت
- حمایت از ترجمان و کاربست نتایج پژوهش، مخصوصاً طرح‌های کلان و استراتژیک، در زمینه ارتقای آموزش پزشکی
- هدایت، نظارت و حمایت مادی و معنوی از نوآوری‌های آموزشی در دانشگاه‌های علوم پزشکی اعم از دولتی و غیردولتی
- حمایت از دانشگاه‌های علوم پزشکی در جهت تبدیل نتایج تحقیقات به اقدامات عملی در ارتقای آموزش پزشکی کشور

تحلیل وضعیت موجود در دانشگاه بر اساس اهداف:

هر چند در حال حاضر هنوز مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی در دانشگاه مستقر نشده است اما به دنبال تلاش‌های متعددی که در ابتدای دهه هشتاد برای تحقق اهدافی مشابه اهداف مندرج در بخش اهداف این بسته صورت گرفت در نهایت از نیمه دوم سال ۱۳۸۴ واحد طرح‌های توسعه و پژوهش‌های آموزشی در مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه مستقر گردید.

این واحد از همان سال تا کنون نقش حمایتی خود را برای حمایت فنی - تخصصی و نیز مالی از طرح‌های نوآورانه آموزشی و نیز پژوهش‌های آموزشی ایفا نموده است.

در این چارچوب هر یک از اعضای هیات علمی دانشگاه که علاقه مند باشد یک طرح نوآورانه یا پژوهش آموزشی را در محیط خود به اجرا بگذارد می‌تواند آن را در قالب یک پروپوزال آماده نموده و به مرکز آرایه نماید. در مرکز نیز در قالب کمیته طرح‌های توسعه آموزش که متشکل از جمعی اعضای هیات علمی و کارشناسان آموزش پزشکی است پروپوزال آرایه شده مورد بررسی و داوری قرار می‌گیرد و در نهایت پس از رفع اشکالات احتمالی شورای طرح‌های توسعه آموزش دانشگاه آن را بررسی و در صورت تصویب امکان حمایت مالی از پروپوزال آرایه شده فراهم می‌شود. به این ترتیب می‌توان گفت که این واحد عملکردی دقیقاً مشابه یک مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی دارد.

در عین حال به منظور تقویت جایگاه پژوهش‌های آموزشی در دانشگاه اقدامات لازم برای راه اندازی مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی دانشگاه به جریان افتاده است و پس از تصویب شورای دانشگاه به زودی مستندات مربوط به شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور ارسال می‌شود.

شاخص‌های پایش:

استقرار مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی:

تعداد پروژه‌های واگذار شده از سوی مرکز:

- در ده سال گذشته (۸۵ تا ۹۴) مجموعاً ۴۱۵ طرح به مرکز مطالعات ارسال شده است.
  - مجموعاً ۱۴۴ طرح در ده سال گذشته عقد قرارداد و حمایت مالی شده است.
  - ۱۰۷ طرح اتمام یافته و ۴۷ طرح نیز در حال اجرا می‌باشد.
- میزان اعتبارات و گرنت‌های اعطا شده برای اجرای پروژه‌ها:

تعداد طرح	۱۴۴
کل بودجه (ریال)	۶۱۲۷۴۶۱۵۸۰
میانگین (ریال)	۴۲۵۵۱۷۵۷
بیشترین بودجه (ریال)	۲۷۷۵۴۰۰۰۰
کمترین بودجه (ریال)	۳۸۵۰۰۰۰

اقدامات پیشنهادی:

پیگیری استقرار کامل مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی